

TÜRK EDEBİYATI YENİ BİR ORHAN PAMUK KAZANDI

HASAN PİR'İN KÖŞE YAZISI

Sayın Şenol Turan'ın "ALATURKA MÜNZEVİ" romanını iki gün önce bitirdim. 2016 Mayıs'ında "Doğan Kitap" tarafından basılan kitabı internet üzerinden satın aldım.

Kitap tedarikleri günümüzde artık çok kolay. Bütün işlemleri internet üzerinden birkaç dakika içinde yapıyorsunuz. Ve yine bir iki gün içinde kitap size ulaşıyor.

210 sayfalık kitabı, elime geçtiği gece okudum. İkinci güne son birkaç sayfası ve ekleri kalmıştı. Onları da ikinci günün erken saatlerinde bitirdim. Yıllarca edebiyat öğretmenliği yapan ve halen köşe yazıları yazan biri olarak, "Alaturka Münzevi" yi çok merak ediyordum. Öncelikle yazarı Sayın Şenol Turan Bey'in sessizliği ve sakinliğinin nedenini, ya da durgun denizler gibi olan fitratının arka planını görmek istiyordum. Yazılar, şiirler, kitaplar kişilerin ruh haritasıdır ya da aynasıdır. Kişiler hakkında görmediğiniz her şeyi oralarda görebilirsiniz. Ya da sezersiniz.

"Alaturka Münzevi" romanı; zaten en başta adı ile cazibesini ortaya koyuyor. Çoğu kişinin bilmediği, belki de ilk kez duyduğu bu iki sihirli sözcüğe yazar acaba ne manalar yüklemiş diyorsunuz? Merak ediyorsunuz.

"Alaturka" ve "Münzevi" sözcüklerini ilk duyunca aklıma Orhan Pamuk'un "Benim Adım Kırmızı" romanında geçen "Nakkaş" kelimesi geldi. Batı kültürü ağırlıklı bir eğitim alan Orhan Pamuk'un Osmanlıca bir kelimeyi romanının aktif kavramlarından biri olarak kullanması çok ilginç gelmişti. Şimdi de Şenol Turan'ın Alaturka Münzevi'si...

Yazar Turan, romanı bölümler halinde sunarken öncelikle okuyucusunu düşünmüş. Yazarın, Türk insanını psikolojik tanımlığı öncelikle bu on bir bölümle ortaya çıkıyor. Kitabı okurken sıkılmıyorsunuz. Bölümler adeta duraklar gibi... Ha geldik, ha geleceğiz derken önünüze açılan bölümler de roman da bir anda bitiyor...

Roman; düzgün bir cümle yapısı ve düzgün bir noktalama ve imla özelliğine ve akıcı bir üsluba sahip olunca sıfır asfalt yolda yürümek gibi size zevk veriyor.

Yazar; romanına isim olarak her ne kadar gizemli iki sihirli sözcük koymuşsa da aslınsa romanın adı "ANADOLUDUR". Batı ile Doğu kültürü arasında kalan Anadolu... Anadolu insanı...

Romanda Anadolu insanının duyguları, kaprisleri, zaafı, hayalleri, fakirlikler, sabırlar, kahırlar, aşklar, pişmanlıklar, günahlar, tevekküller ve maneviyat anlatılmış...

Roman kahramanının bir harf hatasıyla başlayan serüveni... KIŞ yerine KIZ... yazması ile başlayan olaylar zinciri... Bu; belki de yaşanmış bir olay, yaşanmış bir hikaye...

Romanda olay çok sade... İşsiz kalan bir gazetecinin bir harf hatasıyla yeni bir iş arama hikayesi... Yazar, kahramanının yaşadığı olayı çok sade tutarken, o sadelik içine yerleştirdiği felsefi ve kültürel mesajlar çok harika... Yazarı; bilgi dağarcığının genişliği, Batı'nın zeka tarlaları ile Doğu'nun engin gönül üstatlarından alıntılar yapması ve bu alıntıları mesaj olarak olaylar içine serpiştirmesindeki maharetini tebrik etmek gerekir. Mesajlarını zorlanarak vermediği için, okuyucu da zorlanarak okumuyor. Güzel bir doğallık içinde akıp giden bir kültür birikiminin dışa aktarılması ancak bu kadar olur...

Alaturka Münzevi'yi okuyanlar eminim ki, 210 sayfanın bir çok yerinde belki de

her yerinde kendilerine ait çok şeyler bulacaklardır.

Yazar Şenol Turan; romanında mahremiyet açısından belki pek çok okuyucunun kırmızı nokta olarak kabul edip tenkit edeceği sahnenin bile aktarımında **“Safiyeyi kafiye fedaya eden”** şairin hatasına düşmeden kıvrak zekasıyla “bâtılla okuyucuyu” çok terletmeden, olayı kapatmayı başarmış, Anadolu’nun ve Anadolu insanının sevmeyeceği tasvirlerle ve ifadelerle girmemiş. **“Bâtılı tasvir saf zihinleri idlaldir”** mantığını, batıllıların erotizm diyerek masumlaştırmaya çalıştıkları bizim kadim kültürümüzde **“Günah”** olan tuzağa düşmeden uygulamış.

Son bir nokta da; romanın son merhalesinde tasavvufu tanıyan kahramanın, bu tanışma senaryosunda çektiği çilelerdir. Aslında bu konu başlı başına bir roman, belki de bir akademik araştırma konusudur.

Asırlardır Anadolu’nun ruhunu bir zırh veya bir anne sütü gibi koruyan özelde tasavvuf, tarikat; genelde İslam kültürüne olan bîganeliğimizin korkaklığa dönüşme psikolojisini yazar Şenol Turan çok güzel yakalamış ve işlemiş. Bu durum Anadolu’nun bir garip bilinmezlik çıkmazıdır. Dün kendisine hayat veren İslam’a bugün bîgane kalmak veya ondan korkmak...

Batı kültürü çıkmazı canavarına **“celladına âşık olma sendromuyla”** teslim oluş, Tanzimat’tan beri Türk gençleri için en önemli tehlikedir. Belki pek çoğumuz hâlâ öyleyiz. Batı’ya âşık olmanın getirdiği bir sonuç mudur bilinmez ama; bu coğrafyada kendi köklerine, maneviyata, tasavvufa, tarikata karşı oluş ve düşmanlık, yüzleşilmesi gereken çok acı bir gerçektir. Roman kahramanının Mevlevi tekkesi serüveninde de bu mizanseneyi görmek mümkündür... Ruhun kurtuluş hastanesinden beden ve nefsin kaçış tezadı...

Romanın başında işini kaybeden bir gencin, her türlü olumsuzluklara rağmen hayata tutunmasının ve arayışının adı, belki de bu coğrafya ve bu kültürde yaşayan herkes için bir sığınma ve can simiti olan **“Lâ taknetû min rahmetillâh”** mesajıdır. Bu mesaj ANADOLU’nun yıllarca çektiği maddi ve manevi elem ve ıstıraplara dayanma ve direnç kaynağı olan İlahi bir emir ve sır idi... (Şahsi notumdur)

Bu tahlillerden sonra şunu söylemek isterim ki; üzerinde belki romanın sayfaları kadar analiz yapılmasına fırsat veren böyle bir romanı kaleme alan Sayın Şenol Turan, Türk edebiyatının kazandığı son Orhan Pamuk’tur.

Belki üç beş romanından sonra inşallah onun adını da “Nobel” de telaffuz edilirken duyarız.

Buraya kadarki tahlilimi bir edebî eser üzerine yaptığım için ve Sayın Yazara olan tanımlılığımı ve kişisel hislerimi tahlilime karıştırmamak için roman yazarımız Sayın Şenol Turan Bey’e **“Sayın Vali Yardımcımız”** diyemedim. Ama, tahlil bittiği için şimdi demek bir beis yoktur.

Şenol Bey; Gümüşhane Vali Yardımcısı iken, son kararname ile Erzurum Oltu Kaymakamlığına gidiyor. Allah yolunu açık etsin. İnşallah Oltu da Gümüşhane gibi, güzel romanlar yazmasına mümbit bir zemin olur.

Yolunuz ve bahtınız açık olsun Sayın Valim...

Güzel günler dileğiyle.